

EEN EN ANDER OVER DE ZWARTE SPECHT.

Wij hebben hier een zwarte specht; sterker nog: wij hebben hier zwarte spechten; nog sterker: ze hebben hier gebroed.

Zie daar de drie trappen van vergelijking in zake de zwarte specht. Dat ik dus met groote belangstelling verleden jaar heb gelezen wat Dr. Thijssse over dit beest vertelt, behoef ik hier niet nader te verzekeren, al moet ik er achter aan voegen, dat ik het niet in alle opzichten met den schrijver eens ben. „Dat is meer gebeurd”, hoor ik den heer Thijssse mompelen. Tenminste iets dergelijks!

En dat is zoo. En om nu maar dadelijk mijn hart te ontlasten: ik ben het niet eens met den hooggeachten schrijver wat betreft het trommelen van dat dier. Daarbij heeft het heusch geen dorren tak noodig ¹⁾. Op de plaats aan den boom, waar ik den vogel zijn roffel zag slaan, in de kijker en dertien keer in vijf-en-twintig minuten, was geen tak. Het beest sloeg zeer duidelijk met den snavel op en neer op den bast van een nogal bouwvalligen boom (Kernfaul²⁾ zouden de Duitschers zeggen) welke op de plaats waar het beest zat, hol was. En tegen dien hollen trommel sloeg hij geweldig hard met de punt van zijn snavel.

Ziezo, nu dat uit mijn pen is, kan ik rustig gaan vertellen, hoe ik den zwarten specht leerde kennen en wat ik van hem heb gezien. Al in 1928 bereikten mij berichten van menschen, die den zwarten specht gezien hadden. Het eerste was van den heer Vermey, die hem tegelijk met een dame, welke met hem in het bosch wandelde, had gezien. Duidelijk! In den kijker. Het was niet te loochenen: een zwarte vogel met een rooden kop.

Een ander waarnemer, die zich zelf een ornitholoog noemt en waaraan ik dus niet mocht twijfelen, had den zwarten vogel gezien boven aan een tak van een zwiependen boom, heel bovenaan in den top. Het kon niet missen: het was de bedoelde. Verschillende arbeiders in „de Treek” het mooie buiten van de familie De Beaufort, hadden ook gezien, dat er een zwarte vogel omzwierf met een rooden kop. In Wallenburg heeft hij een nest gehad, heette het later, maar al te ijverige eiverzamelaars hebben het uitgezaagd om de eieren te bemachtigen.

Ziedaar allemaal berichten, welke me moesten doen gelooven aan de tegenwoordigheid van den zwarten specht in Amersfoorts omstreken. Echter: ik zag hem nooit. Eenmaal verbeeldde ik me, dat ik hem hoorde; het was tenminste een vreemd spechtengeluid, dacht ik, maar zeker wist ik het niet.

Maar ziet: verleden jaar, begin Mei lag ik dicht bij den boom, waar, volgens luid der berichten de vogel wel eens trommelde. Je kon nooit weten, hij kon 't vandaag ook wel eens doen, maar al weer: niet. Het was acht uur 's morgens. Een anderen keer was ik er om 10 uur en weer liet de vogel zich wachten. Maar den derden keer was het geluk me gunstig. Een vijftig meter van den boom af lag ik rustig in het zonnetje en zag eensklaps boven de boomtakken in de laan een zwarten vogel. Ik zei: „kraai!” maar een oogenblik later klonk me opeens een luiden roffel in het rond, zooals ik nog nooit gehoord had en . . . daar zag ik voor het eerst den zwarten specht tegen den dooden boom zitten. Hij liet zich vijf en twintig minuten lang door den kijker bewonderen.

Opgetogen stond ik op: ik had voor het eerst den zwarten specht gezien en . . . bovendien zijn roffel gehoord. Een paar dagen later hoorde ik, alweer in „de Treek” zijn kli-kli-geroep.

Na dien zag ik hem nog eens van een boomstam wegvliegen.

Over mijn bevindingen schreef ik den eigenaar van Huize „de Treek”, den heer W. M. de

¹⁾ In den regel is het toch een dorre tak. Maar ik heb spechten ook wel zien trommelen tegen alles wat maar wil meetrillen: het blikken beslag boven op een paal met een windwijzer, een torenspitsje op een popperige villa, een bak van een dakgoot.

De zwarte specht heeft dezen zomer met goeden uitslag gebroed en het Natuurmonument Oisterwijk.

EEN EN ANDER OVER DE ZWARTE SPECHT

 213

Beaufort, en informeerde of men een nest wist, maar hoewel men wel iets vermoedde, zekerheid was er toch nog niet.

Zoo stonden de zaken begin 1931.

Natuurlijk had ik in het vroege voorjaar oogen en ooren open als ik in de buurt van „de Treek” kwam, maar ik ontwaarde niets bijzonders.

Totdat, zooals het zoo vaak gegaan is, het toeval me hielp en nu beter dan ik had durven hopen.

Op een mooien dag in Mei weer eens door de mooie lanen dwalend zag ik in een der boomen een typisch langwerpige gat, dat met andere gaten in een enigszins wrakken boomstam zat. Het zag er precies zoo uit als ik in Brehm had afgebeeld gezien bij de foto van den zwarten specht, en ik vroeg mezelf hoopvol: „Zou 't waar zijn?” Het leek me al te mooi: zoo maar het nest van den zeldzamen vogel te vinden als het ware langs den weg.

Het spreekt vanzelf, dat ik den boom meerdere malen passeerde en ziet, na een paar dagen, daar zat me een zwarte specht vlak bij het gat. Dus toch!

Van dat oogenblik af heb ik de vogels meerdere malen bespied, wat niet zoo erg gemakkelijk gaat, want ze zijn zeer schuw en erg voorzichtig.

Toch had ik het genoegens iets van het voeren der jongen te zien, en te constateeren, dat dit heel anders gaat dan bij de bonte specht bijvoorbeeld, die in hetzelfde bosch jongen had. De bonte toch voert gedurig door kleine gaven, die ze in den bek aanbrengen, terwijl de jongen voortdurend geluid zitten te maken. In 10 minuten voerden de ouders elf keer.

Bij de zwarte komen de ouders naar heel zelden, doch ze voeren blijkbaar uit de krop: ik zag duidelijk de snavels van oude en jongen eenige seconden in elkaar. En van geluid maken is geen sprake. De jongen houden zich doodstil, zelfs als men tegen den boom tikt.

Als de jongen nog klein zijn, vliegen de ouders natuurlijk in het gat. In mijn boekje teekende ik aan:

2 Juni, 2 uur 50. Het wijfje bij het gat. Bijna ben ik er voorbijgefietst: ze had me blijkbaar niet hooren aankomen. Ze vliegt niet weg. Wel, als mijn fiets kantelt en ik afstap. Ik ga acht boomen verder op mijn hurken zitten. Ze verschijnt dadelijk weer tot dicht bij het nest. Ik zie haar duidelijk door het veld van mijn kijker vliegen. Nu is ze aan den boom onder 't gat. Ze wipt met kleine sprongetjes omhoog en maakt daarbij met haar kop hakkende bewegingen, echter raakt ze de schors niet aan of maar heel even. Nu gaat ze in 't gat en vliegt daarna weg.

4 Juni half 12. Een vreemd geluid, heel schel! Nooit gehoord. Dat moet wel van den zwarten specht zijn. Het klinkt ongeveer als *k'tu hê*, het eerste kort, de laatste klank lang aangehouden. Meldt hij zich aan? Nog eens die roep. Vliegt nu aan 't gat. Voert het jong: duidelijk zie ik in den kijker de snavels in elkaar. Roept nu nog vele malen dien zonderlingen roep. En bij elken roep wordt geknikt. Nu vliegt hij weg met als afscheidskreet *tuurrrr*! Nog klinkt weer dien eersten kreet. Een rijksveldwachter op een fiets gaat voorbij. De vogel aan den boom trekt er zich niets van aan. Vliegt even weg en dadelijk weer aan den boom; *k'tu hê* . . . klinkt het weer en dan bij het wegvliegen *tuurrrr*.

Zondag 7 Juni, 12 uur. Tevergeefs anderhalf uur gewacht. Volgende dagen net zoo: het nest was uitgevlogen.

Ik hoop, dat ze volgend jaar terugkomen en er weer wat van te mogen noteeren.

Amersfoort

A. JOMAN

